

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 120/04-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti AUTOCOM, s. r. o., Námestovo, zastúpenej advokátom Mgr. I. P., Advokátska kancelária, Z., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 301/99 na neverejnom zasadnutí 30. júna 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 301/99 **p o r u š i l** základné právo AUTOCOM, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 301/99 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. AUTOCOM, s. r. o., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Malacky p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Malacky j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania AUTOCOM, s. r. o., v sume 9 352 Sk (slovom deväťtisícristopäťdesiatdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta Mgr. I. P., Advokátska kancelária, Z. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti AUTOCOM, s. r. o., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 120/04-21 zo 14. apríla 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti AUTOCOM, s. r. o., Námestovo (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. I. P., Advokátska kancelária, Z., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 301/99.

Sťažovateľka uviedla, že sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 7. marca 1999 na okresnom súde domáhala proti spoločnosti COLORCAR SERVIS, spol. s r. o., Lozorno (ďalej len „odporkyňa“) zaplataenia pohľadávky vo výške 111 800 Sk s príslušenstvom. Vo veci bol 31. mája 1999 vydaný platobný rozkaz sp. zn. 13 Rob 143/99. Po podaní odporu odporkyňou 16. júna 1999 bol uvedený platobný rozkaz zrušený

a konanie je odvtedy vedené pod sp. zn. 9 Cb 301/99. Prvé pojednávanie vo veci bolo určené na 15. november 2000. Neuskutočnilo sa však z dôvodu školenia zákonného sudcu. Okresný súd pojednával vo veci až 20. júna 2001. Na pojednávaní rozhodol o zastavení konania. Rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania zrušil na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 27 Cob 424/01-47 z 2. februára 2002. Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd pojednával vo veci 30. októbra 2002. Pojednávanie bolo odročené. Sťažovateľka vzniesla 2. decembra 2002 prostredníctvom svojho právneho zástupcu námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi. Konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené.

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv v predmetnom konaní zo strany okresného súdu. Ten mal podľa jej názoru zaviniť zbytočné prietahy v označenom konaní najmä v obdobiach od 16. septembra 1999 do 20. júna 2001, od 2. februára 2002 do 30. októbra 2002 a taktiež od 2. decembra 2002 až do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 301/99, aby prikázal okresnému súdu v označenom konaní konať ďalej tak, aby k zbytočným prietahom nedochádzalo, a aby priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu z 25. februára 2004 na preukázanie využitia sťažnosti na prietahy v uvedenom konaní adresovanej predsedovi okresného súdu v zmysle § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 80/1992 Zb.“) predložila sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu (v prílohe podania z 28. februára 2004) kópiu svojho podania z 18. júna 2003 adresovaného okresnému súdu

(k sp. zn. 9 Cb 301/99), ktorým namietala nečinnosť okresného súdu vo veci a žiadala „*vybavenie veci a skoré vytýčenie termínu pojednávania*“.

Na základe výzvy ústavného súdu z 25. februára 2004 sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril (podaním sp. zn. Spr. 2052/04 z 10. marca 2004) aj okresný súd. Z uvedeného vyjadrenia vyplýva, že okresný súd nesúhlasí so skutkovými tvrdeniami sťažovateľky namietajúc, že v obdobiach, ktoré označila ako obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní, boli vykonávané procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci a skončeniu konania. Na základe ním uvedeného prehľadu priebehu dotknutého konania pripustil, že „*čiasťočné priet'ahy v plynulosti konania nastali až v roku 2004*“, no spochybnil tvrdenia sťažovateľky, podľa ktorých k zbytočným priet'ahom dochádza už od septembra 1999. Poukázal taktiež na skutočnosť, že sťažovateľka nepodala v súvislosti s namietanými zbytočnými priet'ahmi v predmetnom konaní sťažnosť podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb.

Okresný súd podaním sp. zn. Spr. 2052/04 z 10. mája 2004 ústavnému súdu v predmetnej veci oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní zo 14. mája 2004 ústavnému súdu navrhol, aby sťažovateľovi priznal aj „*náhradu trov právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu, Mgr. I. P., advokáta, Z., a to za 3 úkony právnej pomoci – prevzatie a príprava veci, vypracovanie ústavnej sťažnosti, stanovisko k výzve ÚS, 1/3 výpočtového základu – zo sumy 12.250,- Sk. Za jeden úkon 4.083,- Sk + 3 x rež. paušál po 130,- Sk, spolu 12.640,- Sk.*

Zároveň uvádzam, že netrváme na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie“.

Okresný súd listom z 25. mája 2004 ústavnému súdu oznámil, že podanie sťažovateľa z 18. júna 2003, ktoré bolo ústavnému súdu predložené ako dôkaz využitia účinného prostriedku nápravy (sťažnosti podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb.) v posudzovanom konaní, nebolo okresnému súdu doručené. Predseda okresného súdu nariadil vykonať „*dôslednú previerku*“ vo veci doručenia podania z 18. júna 2003 v podateľni okresného súdu aj na Pošte Malacky, ktorá bola ukončená s negatívnym

výsledkom. Vzhľadom na tieto skutočnosti predseda okresného súdu „nadobudol podozrenie, že zo strany sťažovateľa ide o podvrh v úmysle konvalidovať skutočnosť, že nevyužil postup uvedený v ust. § 17 ods. 1 zák. č. 80/1992 Zb., t. j., že nepodal štátnej správe súdu sťažnosť na prietahy v konaní“.

Sťažovateľ sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu (v podaní z 15. júna 2004) vyjadril k stanovisku predsedu okresného súdu z 10. marca 2004 a výzve ústavného súdu z 18. júna 2004. Vo svojom vyjadrení právny zástupca vyslovil svoj nesúhlas so stanoviskom okresného súdu, poukázal na postup okresného súdu a konkrétne obdobia v konaní, v ktorých podľa neho došlo k zbytočným prietahom, ktoré spôsobil okresný súd okrem iného aj podľa neho „zbytočnými a neodôvodnenými výzvami na účastníkov konania“. V ďalšom texte uviedol: „(...)Zotrývame na tom, že na Okresný súd v Malackách bolo odoslané podanie sťažovateľa s požiadavkou na vytýčenie termínu pojednávania vo veci z 18. 6. 2003. Uvedená písomnosť podľa našich zistení nebola adresovaná na OS Malacky ako doporučená zásielka a preto nemôžeme doklad o jej odoslaní súdu predložiť. Prečo nie je pripojená v súdnom spise nevieme vysvetliť a súdny spis sme ohľadne tejto písomnosti neprezerali.

Ak by však boli akékoľvek pochybnosti o tom, že klient sa domáhal skorého prejednania veci a vystupoval proti nečinnosti súdu, tak do pozornosti Ústavného súdu dávame aj písomnosť sťažovateľa – označenú ako námietka zaujatosti proti sudkyňi JUDr. L. zo dňa 2. 12. 2002, odoslanú na OS Malacky doporučené dňa 4. 12. 2002. V rámci uvedenej námietky sťažovateľ vytýkal súdu, že doterajšie vedenie konania zo strany sudkyne JUDr. K. L. je zámerne a neúčelne odročované a predlžované, čo je v rozpore s ust. § 114, 117, 119 a nasl. OSP aj z uvedeného dôvodu sa domáhal vylúčenia sudkyne JUDr. L. z prejednávania a rozhodovania vo veci. Aj túto formu domáhania sa skoršieho prejednania vo veci treba považovať za domáhanie sa nápravy proti nečinnosti OS Malacky. (...)“

V závere svojho vyjadrenia sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril k otázke zložitosti predmetu posudzovaného konania, ktorý podľa neho nie je zložitý (o tejto skutočnosti svedčí podľa neho aj to, že nová zákonná sudkyňa v tejto veci rozhodla rozsudkom, ktorým žalobe sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel na prvom pojednávaní

konanom 1. mája 2004), a taktiež ústavnému súdu oznámil, že netrvá v predmetnej veci na konaní verejného ústneho pojednávania.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bol 18. marca 1999 doručený návrh na vydanie platobného rozkazu sťažovateľky na zaplatenie pohľadávky vo výške 111 800 Sk s príslušenstvom proti odporkyne. Na okresnom súde bol tento návrh zaevidovaný pod sp. zn. 9 Cb 301/99 a jeho predmetom boli nároky vyplývajúce z kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi tohto konania.

Pokynom z 22. marca 1999 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyžiadať od Okresného súdu Bratislava I výpis z obchodného registra týkajúci sa odporkyne, ktorý bol okresnému súdu doručený 26. apríla 1999.

Okresný súd listom z 27. apríla 1999 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh v lehote 8 dní od doručenia výzvy. Sťažovateľka súdny poplatok 20. mája 1999 zaplatila.

Okresný súd v predmetnej veci rozhodol platobným rozkazom č. k. 13 Rob 143/99-9 z 31. mája 1999. Dňa 16. júna 1999 bol okresnému súdu doručený odpor odporkyne proti uvedenému platobnému rozkazu.

Na základe pokynu z 8. novembra 1999 bol predmetný spis prevedený do evidencie „Cb“ z dôvodu podaného odporu.

Pokynom z 15. novembra 1999 nechala vo veci konajúca sudkyňa vystaviť uznesenie o uložení povinnosti odporkyni zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor a taktiež zaslať odpor sťažovateľke na zaujatie stanoviska v lehote 30 dní sťažovateľke.

Okresný súd uznesením č. k. 9 Cb 301/99-13 z 15. novembra 1999 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor a listom z toho istého dňa vyzval sťažovateľku, aby sa v lehote 15 dní k podanému odporu vyjadrila. Odporkyňa zaplatila súdny poplatok 26. novembra 1999.

Listom z 27. januára 2000 a následne listom z 19. apríla 2000 vo veci konajúca sudkyňa urgovala sťažovateľku, aby splnila povinnosť vyplývajúcu z výzvy okresného súdu z 15. novembra 1999. Právny zástupca sťažovateľky k podanému odporu zaujal svoje stanovisko v liste z 3. mája 2000 doručenom okresnému súdu 5. mája 2000.

Pokynom z 21. septembra 2000 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 15. november 2000 a nechala naň predvolať účastníkov konania. Následne však pokynom z 29. októbra 2000 nechala vytýčené pojednávanie odročiť na neurčito z dôvodu „*povinného školenia sudcu*“ a súčasne si nechala spis predložiť na vytýčenie pojednávania v januári 2001.

Sťažovateľka podaním z 23. januára 2001 (doručeným 25. januára 2001) okresnému súdu oznámila, že vypovedala plnú moc právnomu zástupcovi, a zároveň mu zaslala plnú moc pre Mgr. I. P., ktorého splnomocnila na jej zastupovanie v predmetnom konaní.

Pokynom zo 17. mája 2001 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila nový termín pojednávania v predmetnej veci na 27. jún 2001.

Podaním doručeným okresnému súdu 5. júna 2001 advokátka JUDr. Mgr. V. H., Advokátska kancelária, M., ktorú odporkyňa splnomocnila na jej zastupovanie v predmetnom konaní, ospravedlnila svoju a odporkyninu neúčast' na pojednávaní

vytýčenom na 27. jún 2001. Pokynom zo 6. júna 2001 vo veci konajúca sudkyňa nechala odročiť vytýčené pojednávanie na 20. jún 2001.

Na pojednávaní 20. júna 2001 okresný súd po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania pripustil zmenu návrhu a následne uznesením č. k. 9 Cb 301/99-32 konanie v predmetnej veci zastavil.

Pokynom z 3. júla 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa predmetné uznesenie doručiť právnym zástupcom účastníkov konania. Právny zástupca sťažovateľky podaním z 19. júla 2001 podal proti uzneseniu o zastavení konania č. k. 9 Cb 301/99-32 z 20. júna 2001 odvolanie.

Pokynom z 24. júla 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa zaslať podané odvolanie právnej zástupkyňi odporkyne a súčasne ju nechala vyzvať na zaujatie stanoviska k nemu v lehote 30 dní, ako aj na zaplatenie súdneho poplatku. Následne nechala spis predložiť krajskému súdu.

Právna zástupkyňa odporkyne sa k podanému odvolaniu vyjadrila podaním z 10. augusta 2001 doručeným okresnému súdu 23. augusta 2001.

Pokynom súdnej kancelárii z 20. septembra 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a spisový materiál v predmetnej veci predložiť po splnení poplatkovej povinnosti na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu.

Okresný súd uznesením č. k. 9 Cb 301/99-44 z 20. septembra 2001 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 11. októbra 2001 bol spis v predmetnej veci doručený 22. októbra 2001 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd uznesením č. k. 27 Cob 424/01-47 z 2. februára 2002 (doručeným okresnému súdu 8. apríla

2002) uznesenie okresného súdu č. k. 9 Cb 301/99-32 z 20. júna 2001 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vo veci konajúca sudkyňa okresného súdu nechala pokynom z 24. apríla 2002 vyššie uvedené uznesenie krajského súdu doručiť účastníkom konania a taktiež vydala pokyn súdnej kancelárii, aby jej spis predložili po vrátení doručeníek na vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 5. júna 2002 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 30. október 2002 a nechala naň predvolať účastníkov konania.

Podľa úradného záznamu okresného súdu právna zástupkyňa odporkyne sa 19. augusta 2002 dostavila na súd za účelom nahliadnutia do súdneho spisu.

Pojednávanie konané 30. októbra 2002 bolo po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania, ako aj štatutárneho zástupcu sťažovateľky odročené na neurčito, pretože nebol „*presne určený predmet sporu*“.

Pokynom z 30. októbra 2002 si vo veci konajúca sudkyňa nechala predložiť spisový materiál v predmetnej veci obratom po predložení dokladu od štatutárneho zástupcu sťažovateľky na stanovenie termínu pojednávania v predmetnej veci.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným okresnému súdu 7. novembra 2002 požiadal okresný súd o doručenie opisu zápisnice z pojednávania z 30. októbra 2002.

Pokynom z 12. novembra 2002 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyhotoviť fotokópiu zápisnice z 30. októbra 2002 a po doručení dokladov od štatutárneho zástupcu sťažovateľky si spis nechala predložiť na stanovenie termínu pojednávania vo veci.

V podaní z 2. decembra 2002 (doručenom 6. decembra 2002) právny zástupca sťažovateľky podal v predmetnej veci námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi.

Pokynom zo 17. decembra 2002 nechala zákonná sudkyňa spisový materiál v predmetnej veci predložiť krajskému súdu na rozhodnutie o podanej námietke zaujatosti. Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 10. januára 2003.

Krajský súd uznesením č. k. 12 Ncb 2/03-63 z 25. februára 2003 doručeným okresnému súdu 24. marca 2003 rozhodol, že zákonná sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Pokynom zo 4. marca 2004 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 29. apríl 2004, na ktorý nechala predvolať účastníkom konania, ako aj uložila vykonať ďalšie úkony súvisiace s prípravou pojednávania.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba v občianskoprávnej veci týkajúca sa nárokov vyplývajúcich z kúpnej zmluvy. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie konania.

B) Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd napriek skutočnosti, že bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom a jej štatutárny zástupca, ako aj právny zástupca sa zúčastňovali nariadených pojednávaní, nehodnotil ako také, ktoré nemohlo prispieť k predĺženiu konania. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj skutočnosť, že sťažovateľka podľa jeho zistenia sama prispela k predĺženiu tohto konania o viac ako päť mesiacov tým, že včas nereagovala na výzvy okresného súdu (sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu na podanie vyjadrenia k odporu až po viac ako štyroch mesiacoch a po troch výzvach zo strany okresného súdu a taktiež nesplnila v lehote 30 dní povinnosť predložiť doklady uloženú jej na pojednávaní konanom 30. októbra 2003). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), pričom táto povinnosť nie je podmienená súhlasom účastníka s postupom súdu.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé obdobie nečinnosti okresného súdu začalo doručením odporu odporkyne súdu 16. júna 1999, trvalo päť mesiacov, t. j. až do 15. novembra 1999, keď okresný súd uznesením zaviazal odporkyňu na zaplatenie súdneho

poplatku a súčasne ju listom vyzval na vyjadrenie k podanému odporu. Ďalšie, v poradí druhé obdobie nečinnosti okresného súdu trvajúce 12 mesiacov bolo zistené od 3. mája 2000, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie k odporu, a trvalo do 7. mája 2001, keď okresný súd vytýčil v predmetnej veci nové pojednávanie. Počas tohto obdobia okresný súd síce 21. septembra 2000 nariadil termín pojednávania na 15. november 2000, avšak pokynom z 29. októbra 2000 nechal vytýčené pojednávanie z dôvodu „*povinného školenia sudcu*“ odročit', takže v priebehu tohto obdobia nerealizoval ani jeden efektívny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, resp. k rozhodnutiu v merite veci. Posledné, tretie obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 24. marca 2003, keď bol okresnému súdu doručený spisový materiál v predmetnej veci z krajského súdu, a trvalo do 4. marca 2004, keď okresný súd nariadil pojednávanie v predmetnej veci, t. j. viac ako 11 mesiacov. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach, ktoré spolu trvali dvadsaťosem mesiacov (2 roky a 4 mesiace) bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvalo do podania s'ťažnosti s'ťažovateľky už viac ako štyri roky a jedenásť mesiacov. Z uvedenej doby podstatnú časť (dva roky a štyri mesiace) tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Predseda okresného súdu považoval s'ťažnosť za nedôvodnú okrem iného aj preto, že s'ťažovateľka nevyužila pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu s'ťažnosť na priet'ahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. ako účinný prostriedok nápravy.

Napriek rozpornosti tvrdení s'ťažovateľky a okresného súdu ohľadom doručenia podania z 18. júna 2003 ústavný súd považoval za nesporné, že v podaní z 2. decembra 2002 s'ťažovateľka namietala okrem iného aj skutočnosť, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými priet'ahmi spôsobenými postupom okresného súdu. Podaním z 2. decembra 2002 (s obsahom ktorého bol oboznámený aj predseda okresného súdu, ako to vyplýva z č. 1. 67 spisového materiálu v predmetnej veci) s'ťažovateľka podľa názoru

ústavného súdu splnila účel priznania práva podať sťažnosť na prieťahy v konaní, t. j. poskytla okresnému súdu možnosť napraviť protiprávny stav spôsobený porušením práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 dohovoru, a z tohto dôvodu námietky predsedu okresného súdu súvisiace s nepodaním sťažnosti na prieťahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 ústavný súd neakceptoval.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a vo vzťahu k právu sťažovateľky na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru za primeranú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 30 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy, pretože zbytočné prieťahy v konaní ju „obmedzili v rozvoji podnikateľskej činnosti“ a „postupom času sa výrazne zhoršuje možnosť“ sťažovateľky „v exekučnom konaní úspešne vymôcť“ jej „riadne podloženú pohľadávku“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané v predmetnom konaní priznať sťažovateľke sumu 20 000 Sk. Táto suma zohľadňuje s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu a správanie sťažovateľky dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní (dva roky a štyri mesiace) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľky nevyhovel.

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom spolu vo výške 12 640 Sk pozostávajúcich z troch úkonov právnej služby v uvedenom konaní (príprava a prevzatie zastupovania a 2 x písomné podanie na súd), vyčíslenú ako jedna tretina výpočtového základu zo sumy 12 250 Sk za tri úkony právnej služby, t. j. 3 x 4 083 Sk, a paušálnej náhrady hotových výdavkov, t. j. 3 x 130 Sk, v zmysle ustanovení § 13 ods. 8 v spojení s § 1 ods. 3 a § 19 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16 a § 1 ods. 3 a § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd v tomto prípade uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 9 352 Sk pozostávajúce z dvoch úkonov právnej služby v uvedenom konaní (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd) vyčíslených ako jedna tretina výpočtového základu za dva úkony právnej služby 2 x 4 540 Sk, t. j. spolu vo výške 9 080 Sk, a paušálnej náhrady hotových výdavkov 2 x 136 Sk, t. j. spolu vo výške 272 Sk, v súlade s vyhláškou č. 163/2002 Z. z.

Nárok na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože tento spočíval iba v doplnení náležitostí písomného podania na súd (sťažnosti) právnym zástupcom na základe výzvy ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2004